

Boverket

Myndigheten för samhällsplanering,
byggande och boende

RAPPORT 2016:10

Nordiskt samarbete för harmonisering av byggregler om tillgänglighet

Nordiskt samarbete för harmonisering av byggregler om tillgänglighet

Titel: Nordiskt samarbete för harmonisering av byggregler om tillgänglighet

Rapportnummer: 2016:10

Utgivare: Boverket, mars, 2016

Upplaga: 1

Tryck: Boverket internt

ISBN tryck: 978-91-7563-367-1

ISBN pdf: 978-91-7563-368-8

Sökord: Harmonisering, norden, byggregler, tillgänglighet, bostäder, skillnader, fördelar, hinder, analys, förslag

Diarienummer: 3.2.2 4071/2014

Rapporten kan beställas från Boverket.

Webbplats: www.boverket.se/publikationer

E-post: publikationsservice@boverket.se

Telefon: 0455-35 30 00

Postadress: Boverket, Box 534, 371 23 Karlskrona

Rapporten finns i pdf-format på Boverkets webbplats.
Den kan också tas fram i alternativt format på begäran.

Förord

Olika byggregler i de nordiska länderna är ett hinder som bland annat försvårar och fördyrar byggandet. Tillgänglighetsregler är ett område som påverkar bland annat utformningen av bostäder. Boverket har initierat ett projekt för harmonisering av nordiska byggregler när det gäller tillgänglighet. I den här slutrapporten fastslår Boverket bland annat att det finns många skäl som talar för harmonisering och visar på vad harmoniseringsarbetet bör koncentreras till. Boverket föreslår även åtgärder där syftet är att kunna gå vidare med frågan om nordisk harmonisering.

Projektledare för arbetet: Ewa Krynicka Storskog

Arbetsgruppen: Cathrine Engström, Anders Larsson, Lars Estlander, Anita Hage, Julia Aronsson

Karlskrona mars 2016

Janna Valik
generaldirektör

Innehåll

Bakgrund till projektet.....	5
Arbetsmetod i projektet	8
Möte med nordiska länder på tjänstemannanivå i Karlskrona	8
Besök på Island.....	8
Fortsatt arbete med analys av skillnaderna mellan reglerna	8
Exempel på resultat av analys	8
Möte på tjänstemannanivå i Malmö/Köpenhamn.....	9
Konsultrapporter om rullstolar respektive danska regler.....	9
Översatt rapport om kostnader	9
Slutsatser av projektet.....	10
Många skäl som talar för harmonisering	10
Utmaning att harmonisera regler.....	11
Politiska beslut om harmonisering skulle behövas	12
Samsyn om utrymme för rullstolar	12
Positiva effekter av projektet	13
Vad gör andra?.....	14
Hur gå vidare med frågan om nordisk harmonisering	16
Politiskt beslut i de nordiska länderna.....	16
Finansering till forskning	16

Bakgrund till projektet

Ett nordiskt samarbete på minister- och myndighetsnivå har funnits i flera år med syfte att undanröja gränshinder inom byggområdet. Boverket samarbetar med de nordiska byggmyndigheterna genom exempelvis årligt återkommande nordiska byggmyndighetsmöten och gränshinderprojekt.

Nordiska myndighetsträffar genomförs både på övergripande nivå och på saksakexpertnivå. Mötena är mer av informationskaraktär och intensiteten i samarbetet har varierat över tid. Genom dessa möten har Boverket identifierat gemensamma områden som Boverket såg ett behov att samarbeta mer aktivt inom.

När det gäller tillgänglighet föreslog Boverket fyra områden vid Nordiskt byggmyndighetsmöte den 24 oktober 2014 att samarbeta kring:

1. Forskning: Uppdatering. Idag finns ingen aktuell forskning kopplad till tillgänglighet. Det behövs nya studier för att utvärdera hur nuvarande byggregler fungerar och vilka behov som finns.
2. Goda exempel: En gemensam bild- och fallbank med goda exempel på olika tillgänglighetslösningar som skulle fungera som en inspirationskälla. De nordiska länderna brottas med liknande problem och frågeställningar, ett exempel är frågan om hur man på bästa sätt kan uppnå tillgänglighet i befintliga kulturmiljöer.
3. Utbildning: De nordiska länderna behöver stärka sitt samarbete på utbildningssidan om Norden ska kunna erbjuda på bästa sätt fungerande utbildningssystem. Samarbetet skulle kunna handla om att ta fram gemensamma utbildningsprogram där man fokuserar på att öka tillgänglighetskunskaper hos bland annat blivande arkitekter, byggnadsingenjörer, byggnadsarbetare, bygglovshandläggare och bostadsanpassningshandläggare.
4. Gemensamma byggregler när det gäller tillgänglighet: Trots likartade förhållanden i de nordiska länderna, insikten om att man ställs inför liknande problem och att man delar uppfattning om flera fördelar med likadana regler, ser regelverken olika ut. Skulle det vara möjligt att uppnå ett gemensamt harmoniserat regelverk? Flera av de nordiska länderna t.ex. Norge arbetade vid tiden för projektets början med genomgångar av sina regler för tillgänglighet. För att samarbetet skulle ge optimala resultat var det viktigt att komma igång så fort som möjligt. Boverket och representanter från de övriga nordiska länderna enades om att gå vidare med förslaget om ett gemensamt harmoniserat byggregelverk när det gäller tillgänglighet.

Gränshinderprojekt är parallella möten vid sidan av nordiska byggmyndighetsmöten. Senaste mötet med gränshinder på agendan var år 2014 i Sverige, dessförinnan år 2012 i Finland, nästa möte kommer att vara i år (2016) 1-2 september på Island. Gränshinderfrågorna kommer vid det tillfället att integreras i det ordinarie nordiska byggmyndighetsmötet.

Boverket ansökte hos Regeringskansliet (Utrikesdepartementet) om ett bidrag för ett projekt om ett nordiskt samarbete för harmonisering av byggregler när det gäller tillgänglighet. Regeringskansliet (Utrikesdepartementet) beslutade att lämna ett bidrag på 390 000 till Boverket för att genomföra projektet.

Även tidigare har det funnits projekt vars syfte var harmonisering av regler. År 2008 gav Statens Tekniska Forskningsinstitut, SP, ut en rapport om ett nordiskt projekt ”Harmonisering av de nordiska ländernas träbyggregler”. Projektets syfte var att förenkla för träindustrin genom att harmonisera byggreglerna i de nordiska länderna. Rapporten är en sammanställning av de hinder som industrin upplevde med de nordiska byggreglerna vid export till övriga Norden. När det gäller tillgänglighet nämner man i rapporten att de olika reglerna i Norden vad gäller särskilt dörrbredder, korridorbredder och mått för badrum/toalett innebär ett problem. Husföretagen behöver ha olika planlösningar för i övrigt likartade hus i Norden eftersom dessa måttkrav för tillgänglighet påverkar storleken och planlösningen på en bostadsyta. Slutsatsen om problem kopplade till dörrbredder, korridorbredder och mått för badrum/toalett tog Boverket med sig i sitt nuvarande projektarbete.

På ett nordiskt möte om gränshinder i Stockholm den 22 november 2011, föreslogs en genomgång av befintliga byggregler. Det konstaterades att utgångsläget skiljer sig. Frågan kom upp om de nordiska länderna kan försöka närma sig varandra. Det presenterades förslag på prioriterade områden: energi, tillgänglighet, eurokoder, fukt, kontrollsystem och besiktningsskrav. I diskussionen om hur man kan gå vidare föreslogs bland annat: att skapa en gemensam databas med (länkar till) alla relevanta nordiska lagar, förordningar, föreskrifter och allmänna råd och att tillsätta arbetsgrupper inom utpekade prioriterade områden i syfte att minska olikheter i byggreglerna inklusive nationella krav. Dessutom kom man överens om att Sverige skulle påbörja ett dokument där alla de nordiska länderna skulle fylla i sina byggregler när det gäller tillgänglighet.

Island fortsatte sedan arbetet med dokumentet, utvecklade det och samlade in ny information. Dokumentet ”Comparing nordic building regulat-

ions wrt some issues to do with access for all” var behjälpligt och fungerade som ett underlag i projektarbetet. Det är ett levande dokument, där det är meningen att alla de nordiska länderna fyller i på detaljnivå sitt lands regler när det gäller tillgänglighet. Uppställningarna underlättar vid jämförelser mellan länderna.

Arbetsmetod i projektet

Möte med nordiska länder på tjänstemannanivå i Karlskrona

Det första mötet hölls i mars 2015 i Karlskrona. Företrädare för berörda myndigheter från Island, Danmark, Norge, Åland och Sverige deltog. Vid mötet diskuterades bland annat följande frågeställningar.

Vilken verkan har olika slags regler i respektive land? Finns det regler om bidrag och stöd som styr hur tillgängligt det byggs? Hänvisar byggreglerna om tillgänglighet till standarder eller handböcker? När i systemet med tillsyn och kontroll prövas/behandlas tillgänglighetskraven? Diskuteras skärpningar eller lättnader i reglerna om tillgänglighet i de olika länderna? Hur är synen på nordisk harmonisering i länderna?

Besök på Island

I oktober 2015 besökte Boverket byggmyndigheten på Island för att diskutera igenom det dokument som arbetats fram sedan tidigare av Island med beskrivning av de nordiska ländernas tillgänglighetsregler. Dessutom gjordes ett antal studiebesök på byggarbetsplatser av både flerbostadshus och publika lokaler.

Fortsatt arbete med analys av skillnaderna mellan reglerna

Under mars till oktober 2015 arbetade Boverket med att analysera skillnaderna mellan reglerna i de nordiska länderna. Till exempel studerades: Finns det några ”enkla” regler att harmonisera? Vilka regler är redan harmoniserade?

Exempel på resultat av analys

Regeluppbyggnaden är inte helt lika i de nordiska länderna. Det är till exempel endast Sverige som har allmänna råd.

I alla nordiska länder utom Danmark finns krav som gäller inne i den enskilda bostaden, men kraven på tillgänglighet är olika. Olika rullstolar är dimensionerande. I de svenska byggreglerna anges till exempel att dimensionerande måtten för manuell eller liten eldriven rullstol för inomhusanvändning (inomhusrullstol) får vara dimensionerande i enskilda bostadslägenheter där vändmättet är en cirkel med diameter på 1,3 m. I Finland är däremot vändcirkeln 1,5 m i badrum/toalett men 1,3 m i övriga delar av bostaden. I Finland pågår en diskussion om rullstolens vändmått

ska vara cirkulärt eller fjärilformat. Norge har en vändcirkel med diameter på 1,5 m. I Norge tittar man även bland annat på en rektangel som ett alternativ till cirkelvändmåtten. För Island gäller den större rullstolen med vändmåtten på 1,5 m i diameter. I isländska föreskrifter är huvudregeln vändmätt med en diameter på 1,5 m, medan för små bostäder är kravet på ett vändmätt 1,3 m.

Det varierar hur stor andel av bostäder som ska vara tillgängliga. När det till exempel gäller studentbostäder är det 100 % i Sverige men till exempel 20 % i Norge och 12,5 % på Island.

Möte på tjänstemannanivå i Malmö/Köpenhamn

I november 2015 hölls möte i Malmö/Köpenhamn. Island, Danmark, Norge, Finland och Sverige deltog. Vid mötet diskuterades bland annat följande: Om man ska harmonisera, på vilket sätt ska man göra det i så fall? Ska man börja med att försöka harmonisera ”småregler” om tillgänglighet? Regler för vad i så fall? Behöver det undersökas vilka slags rullstolar det är rimligt att utgå ifrån i byggregler i Norden och kopplat till detta vilket vändmätt? Borde vi ha en gemensam nordisk studie av detta? Vad behöver undersökas i så fall? Övriga förslag på hur man bör gå vidare med harmonisering.

Under första dagen gjordes studiebesök både i publika lokaler och i flerbostadshus. Dag två tillbringades i Danmark med att göra studiebesök på danska byggarbetsplatser. Detta bidrog till att tydliggöra skillnader och likheter mellan svenska och danska tillgänglighetsregler.

Konsultrapporter om rullstolar respektive danska regler

Boverket har gjort fördjupade studier om rullstolsanvändning och skillnad mellan svenska och danska tillgänglighetsregler inne i bostadslägenheten, se bilagor 1-2.

Översatt rapport om kostnader

En finsk rapport om vilka kostnader som hänger samman med krav på tillgänglighet har översatts till svenska, se bilaga 3.

Slutsatser av projektet

Det finns många skäl som talar för att en harmonisering skulle vara positivt, till exempel att det skulle kunna leda till mer och billigare byggande. Projektet har kommit fram att det finns stora utmaningar om man skulle harmonisera de nordiska tillgänglighetsreglerna. Det skulle behövas politiska beslut i de olika länderna om att harmonisering av de nordiska tillgänglighetsreglerna ska göras. I projektet har det övervägts om man i en inledande fas av harmoniseringsarbetet skulle börja med att harmonisera ”enklare” regler, såsom t.ex. regler om trösklar. Men det har inte ansetts lämpligt. I stället bör harmonisering koncentreras till regler som är kopplade till vändmått för rullstolar. Samsyn behövs mellan länderna om det ska ställas krav på tillgänglighet i enskilda bostadslägenheter. Informationsutbyte som har gjorts inom ramen för projektet har varit positivt.

Många skäl som talar för harmonisering

Ett argument som ofta lyfts är att harmonisering kan leda till mer och billigare byggande, med större serietillverkning. Modulhustillverkare kan ha samma slags produktion till flera länder. Det torde kunna leda till viss effekt även om harmoniseringen begränsas till tillgänglighet. Dessutom kan det vara så att om ett område harmoniseras, så ökar önskemålen om att harmonisera även på andra områden. Det skulle även kunna leda till mindre administration och till tidsbesparing. Ett led i regelförenkling. Att man till exempel skulle kunna använda en och samma ritning för bostad vad gäller tillgänglighet inom Norden.

De nordiska länderna var för sig utgör en liten marknad, det kan ses som ett hinder för fortsatt utveckling. Gemensamt har vi också större möjligheter att inspirera andra länder att arbeta för och skapa ett hållbart samhälle.

I projektet har det kommit fram många ingångar som talar för att harmonisering av de nordiska reglerna skulle vara av värde. Det handlar t.ex. om att personer med funktionsnedsättning får likadana miljöer i de nordiska länderna, Norden får i så fall starkare röst i EU sammanhang, om man har gemensamma regler och kan utöva ett mycket större inflytande tillsammans än om vi bara agerar var och en för sig. I grunden blir det lättare att lägga till nya regler, vi kan ha gemensam nordisk forskning, bra för industrin, aktörer kan inte utnyttja i argumentation att annat nordiskt land har andra regler.

Ett ytterligare argument som kommit fram är rörligheten för t.ex. arkitekter mellan olika länder. Trots den geografiska närhet som finns mellan Köpenhamn och Malmö i Öresundsregionen så är det inte enkelt för en dansk arkitekt att arbeta i Sverige. Det beror bland annat på att Danmark inte har krav på tillgänglighet inne i bostadslägenheten. Det har däremot Sverige och den danska arkitekten behöver läsa in sig på svenska regler för att kunna arbeta i Sverige.

Trots alla argument för nordisk harmonisering av reglerna så är det tveksamt, utifrån diskussionerna vid våra två möten på tjänstemannanivå, om det i de nordiska länderna står högt på dagordningen att harmonisering ska bli av. Högt upp på dagordningen lyfts att bygga många bostäder, bygga små och billiga bostäder, regelförenkling och att arbeta med digitalisering.

Dessutom är det en tendens i flera nordiska länder att bara en del av bostäderna ska vara tillgängliga. Till exempel i Norge är det endast en viss andel av studentbostäderna som ska vara tillgängliga. Sverige har valt en annan väg genom att istället göra lättnader i bostadsutformningsreglerna. Det har gjort det möjligt att bygga mindre bostäder men fortfarande tillgängliga. I Sverige är dimensionerande vändmått för rullstol inne i enskild bostadslägenhet 1,3 meter, medan dimensionerande vändmått är större i en del andra nordiska länders regler.

Utmaning att harmonisera regler

Att harmonisera regler i olika länder är inte någon lätt uppgift, även om man begränsar harmoniseringen till att enbart gälla regler för tillgänglighet och till de nordiska länderna. Det beror bland annat på att grundregelverket ser olika ut i de olika nordiska länderna. Det är inte samma system för kontroll, tillsyn och sanktioner. Även vilka slags regler som finns i de nordiska länderna ser olika ut. Det är t.ex. bara Sverige som har allmänna råd. Det är därför lätt att vid diskussioner tala ”förbi varandra”, då det är olika förutsättningar i grunden. I detta projekt har vi dock även pratat om de generella reglerna och regelsystemet, just för att få en helhetsbild.

Det finns en hel del skillnader mellan de nordiska reglerna om tillgänglighet. Exempel på det är att i alla nordiska länder utom Danmark finns krav inne i enskilda bostadslägenheter på tillgänglighet. Men det är inte för Sverige, Finland, Island och Norge ett och samma krav på tillgänglighet inne i de enskilda bostadslägenheterna, utan nivåerna skiljer sig åt. Att tillgänglighetsreglerna skiljer sig så pass mycket åt kan tyckas förvånande med tanke på att funktionshinder och rullstolar inte lär skilja sig åt mellan de nordiska länderna.

Om tillgänglighetsreglerna skulle harmoniseras så skulle tillgänglighetsområdet bli först ut. Tanken är att alla nordiska regler på sikt ska harmoniseras på alla områden. Det finns dock inga upparbetade rutiner för hur man hanterar en nordisk harmonisering av byggregler. På vattenområdet finns det återkommande möten men ännu har man inte gått vidare med harmonisering av reglerna.

Det är viktigt att inte underskatta det arbete som skulle krävas för att harmonisera de nordiska tillgänglighetsreglerna. Genomgående i de nordiska länderna verkar resurserna för att arbeta med byggregler om tillgänglighet inte vara så stora.

Politiska beslut om harmonisering skulle behövas

Mötena som har hållits inom projektets ram har varit på tjänstemannanivå. Det har blivit tydligt att länderna behöver komma överens om att harmonisering ska ske och att det behöver göras på politisk nivå.

I sammanhanget är det viktigt att notera att de politiska diskussionerna inte behöver vara de samma i de nordiska länderna. Synen på vad samhället ska lägga sig i genom tvingande regler eller inte kan skilja sig åt.

Att harmonisera kan innebära att man får lätta på några krav på tillgänglighet i sitt land, medan andra krav kan behöva skärpas. Alla länder behöver vara beredda på detta, det är inte rimligen något land som i så fall inte behöver göra någon justering i sitt lands regler, utan alla behöver göra justeringar. I vissa fall kan harmoniseringen komma att kräva ändringar på lag och förordningsnivå, är landet berett att göra det?

Samsyn om utrymme för rullstolar

Att ändra regler är ett omfattande arbete som tar lång tid. Vid mötena har vi diskuterat om det vore lönt att försöka inledningsvis harmonisera några regler som är mindre omfattande. Exempel på "enklare" regler kan vara t.ex. trösklar och dörröppnare. Detta till skillnad från regler som t.ex. är kopplade till det val som landet gjort i reglerna med vilka mått för rullstol som är dimensionerande. Men vid mötena har det inte ansetts vara någon bra idé med att inledningsvis försöka harmonisera "enklare" regler. Bl.a. utifrån att det ändå kan bli en stor principiell politisk fråga med press från olika håll såsom byggbransch och funktionshinderförbunden. Dessutom skulle det inte ge någon större effekt för att underlätta för industrin vid serietillverkning.

Projektet har kommit fram till att det är lämpligt att koncentrera försöken med harmonisering till frågor som är kopplade till vändmått för rullstolar.

Alla nordiska regler utgår från funktionsmått för rullstolar för att uppfylla kraven på tillgänglighet. Om de nordiska länderna skulle få samsyn kring vilka vändmått som ska krävas så skulle det kunna vara en nyckel för nordisk harmonisering av reglerna. Ska 1,3 meter eller 1,5 meter vara dimensionerande mått inne i enskilda bostadslägenheter? Eller ska det vara ett annat mått? För att få samsyn kring detta skulle gemensam nordisk forskning, studie om rullstolar och vändmått vara av värde. Sedan skulle eventuellt gemensamma regler i Norden kunna tas fram som stödjer sig på den gemensamma nordiska forskningen, studien. Alternativt skulle forskningsresultaten kunna vara underlag för mer underbyggda regler i de olika länderna. Gemensam forskning borde kunna vara billigare än att varje land på eget initiativ genomför forskning.

I den utredning som gjorts i projektet om olika slags rullstolar och vändmått har det framkommit att förskrivning av rullstolar i Sverige inte är kopplat till de byggregler som finns i Sverige. Vändmått (vändradie) är inte begrepp som används i samband med förskrivningen. I stället används begrepp som totalbredd, totallängd och sittbredd. Individuella anpassningar görs. Av utredningen framgår att det sker utveckling av rullstolar. Indelning sker i olika slags rullstolar utifrån bl.a. standardstolar, aktiva rullstolar, komfortstolar och transportstolar. I flera nordiska länder pågår en diskussion om det är rätt att tänka rullstolars utrymmesbehov som en cirkel, vändradie. Borde man i stället tänka rektangel eller fjärilsformad. Det sker en snabb teknisk utveckling av rullstolar, det finns exempel på rullstolar med mindre vändmått t.ex. specialbyggda Segways.

Positiva effekter av projektet

Under projektet har det varit positivt med informationsutbyte mellan länderna på tjänstemannanivå. Det handlar exempelvis om att ta del av om andra länder har gjort uppföljning av sina regler och vilken metod för uppföljning som har använts i så fall. Ett annat exempel är att få överblick över vilken forskning som görs i de nordiska länderna. Ett tredje exempel är kostnaderna för att ha krav på tillgänglighet. Det fanns vid

mötena en samsyn kring att det florerar många uppgifter om att tillgänglighet kostar mycket. Det finns flera exempel på utredningar om kostnader¹, förutom bilagerad rapport från Finland.

Exempel på annat som har kommit fram i informationsutbytet är att det pågår internationell forskning om rullstolar, bland annat i Australien. Norge har gjort studier om hur personer upplever universell design. I Norge bedrivs forskning om tillgänglighet i forskningslaboratorium för universell utformning vid Högskolan i Gjøvik. Exempel på det är ett forskningsprojekt från augusti 2014 som handlade om hur man använder rullstol och rullator vid lutning utomhus, öppning och stängning av dörr i bostad, behov av utrymme för att kunna vända en rullstol inomhus i en bostadslägenhet. Ytterligare forskning pågår i Norge.

Vad gör andra?

SABO

Ett exempel på projekt på byggsidan inom harmonisering är ett projekt som bedrivs av SABO, Sveriges Allmännyttiga Bostadsföretag som är en bransch- och intresseorganisation för 300 allmännyttiga bostadsföretag. Där är man positiv till harmonisering och anser att eftersom de behoven som personer med olika funktionsnedsättningar i alla de nordiska länderna har, ser ut på samma sätt, borde vi också kunna bygga på samma sätt. Just nu driver man ett projekt där man analyserar vilka särkrav som finns och jämför flerbostadshus. Målet är ett bostadshus som ska kunna fungera i alla de nordiska länderna. Rapporten beräknas vara färdig i september i 2016.

Standarder

ISO 21542:2011 Building construction -- Accessibility and usability of the built environment från 2011 är en frivillig standard som kan kopplas till olika länders regler om så önskas, men det saknas europeiska standarder på området. Dock finns en svensk standard SS 91 42 21, Byggnadsutformning – Bostäder – Invändiga mått, som Boverket för bostäder hänvisar till på allmänt råd nivå i Boverkets byggregler, BBR.

---

¹ Rapport-Tekniska egenskapskrav på tillgänglighet för studentbostäder med tidsbegränsat bygglov-Boverket-Sverige

Förslag på regeländringar för fler bostäder åt unga och studenter-Boverket-Sverige

<http://www.boverket.se/sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2013/forslag-till-regeländringar-for-fler-bostader-at-unga-och-studenter/>

Kostnadsvärdering av boligblokk-AS Bygganalyse-Norge

Tiltak for universell utforming i bygg og uteområder-Veileder i samfunnsøkonomisk analyse-WSP-Norge

Nordiska ministerrådet

Nordiska ministerrådet driver ett projekt ”Nordiskt samarbete om universell utformning och tillgänglighet”. Nordiska ministerrådet ett organ för är de nordiska regeringarnas samarbete. I Nordiska ministerrådets initiativ och projekt inom byggområde från 2013 i ett utskottsförslag om samarbete om standardisering och reglering inom byggsektorn, rekommenderade man de nordiska ländernas regeringar att tillsätta en arbetsgrupp i syfte att i första hand arbeta fram nya gemensamma standarder, samt i andra hand sträva efter en nordisk standardisering av sådana byggnormer och regler/praxis som idag är nationellt reglerad/branschreglerad. Dessutom rekommenderade man att årligen arrangera en konferens för byggbranschen i syfte att behandla större nordiska byggfrågor och på sikt bidra till skapandet av en harmoniserad nordisk byggmarknad.

Boverket deltog den 5 mars 2015 i ett projektmöte där verket informerade om och presenterade planen för Boverkets harmoniseringsprojekt av nordiska byggregler när det gäller tillgänglighet.

Hur gå vidare med frågan om nordisk harmonisering

Frågor som behöver lösas för att gå vidare:

- Politiskt beslut i de nordiska länderna
- Finansering till forskning
- Att inrätta en fast arbetsgrupp som har till uppgift att arbeta med regelharmoniseringen

Politiskt beslut i de nordiska länderna

En viktig fråga är i vilken mån de nordiska länderna har politisk vilja att uppnå en harmonisering och förmåga att diskutera gemensamma tillgänglighetsregler. Det nordiska harmoniseringsarbetet, för att vara framgångsrikt, är beroende av den politik som bedrivs. Intresse och förmåga hos de enskilda tjänstemännen som arbetar med sakfrågor när det gäller tillgänglighet är inte tillräckligt, det måste handla om ett politiskt beslut, både i de enskilda länderna och i ett gemensamt beslut.

Boverket menar att det vore lämpligt att samordning sker i respektive land på följande sätt: Att de olika ländernas regeringar ger uppdrag till berörd instans i respektive land. Boverket föreslår att uppdraget ska gälla att en översyn görs av hur man ska komma vidare för att få till stånd harmonisering av nordiska byggregler när det gäller tillgänglighet.

Nordiska ministerrådet bör fortsatt särskilt ta upp frågan om nordisk harmonisering av tillgänglighetsregler för att sätta än mer fokus på frågan.

Finansering till forskning

Det behövs gemensam nordisk forskning på tillgänglighetsområdet exempelvis behöver man få aktuell kunskap om hur mycket utrymme som behövs för att göra bostaden tillgänglig, till exempel med koppling tillrullstolar och vändradier. Det pågår ingen sådan forskning i dagsläget. Forskningsresultatet kan sedan vara underlag för eventuell harmonisering av nordiska tillgänglighetsregler alternativt att få mer underbyggda regler i de nordiska länderna. Eftersom fullskaleforskning på området har identifierats som en viktig del för att kunna harmonisera skulle Boverket vilja gå vidare med en prövning i fullskala. Det finns dock ingen gemensam nordisk finansering för någon sorts forskning som det ser ut just nu.

Den 5 oktober 2015 lämnade utredningen för bostäder för äldre sitt betänkande ”Bostäder att bo kvar i. Bygg för gemenskap i tillgänglighets-smarta boendemiljöer (SOU 2015:85)” till regeringen. I betänkandet föreslås 20 miljoner kronor om året från forskningsråden Forte och Formas under 2017–2021 för forskning om utformning av bostäder och boendemiljöer ur ett tillgänglighetsperspektiv. Forskningen ska ge underlag för en översyn av tillgänglighetskraven i bygg- och arbetsmiljölagstiftningen. Boverket som är en remissinstans för förslaget instämmer i förslaget men tillägger att en fråga skulle kunna vara om man kunde samordna forskningen med de övriga nordiska länderna och dela på forsknings- och utredningskostnader.

Att inrätta en fast arbetsgrupp som har till uppgift att arbeta med regelharmoniseringen

En utgångspunkt i harmoniseringsarbetet är en gemensam kunskap om respektive lands regler och processer. För att bland annat inte förlora den kunskapen över tiden, men även ha möjlighet att få dela ny sådan, diskutera gemensamma frågeställningar, följa ändringar och andra förändringar är det viktigt med återkommande möten. Vi föreslår en fast, permanent arbetsgrupp.

Box 534, 371 23 Karlskrona
Telefon: 0455-35 30 00
Webbplats: www.boverket.se